

Regelrådet är ett av regeringen utsett oberoende organ vars huvuduppgifter är att:

1. Ta ställning till om nya eller ändrade regler är utformade så att de uppnår regelgivarens syfte på ett enkelt sätt och till en, relativt sett, låg administrativ kostnad för företag.
2. Bedöma konsekvensutredningarnas kvalitet.

Regelrådet tar inte ställning till förslagets politiska syfte.

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande avseende Överlämnande av allmänna handlingar för förvaring (Ds 2014:34)

Regelrådets ställningstagande

1. Regelrådet finner att de administrativa kostnaderna är ofullständigt beskrivna och avstyrker därför förslaget.
2. Regelrådet finner att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning

Innehållet i förslaget

Sedan i slutet av 1900-talet har det pågått en utveckling där verksamheter som bedrivits av statliga myndigheter övergått till att drivas i privat regi. Detta ledde till att lagen (1994:1383) om överlämnande av allmänna handlingar till andra organ än myndigheter för förvaring (överlämnandelagen) infördes för att problem kring hur allmänna handlingar skulle förvaras behövde lösas och allmänhetens rätt att ta del av dessa handlingar behövde garanteras. Riksarkivet har på senare år undersökt hur lagen efterföljs och kommit fram till att det förekommer många brister i regelverket och i dess tillämpning. Med anledning av de brister som upptäckts föreslår Kulturdepartementet en ny lag och förordning om överlämnande av allmänna handlingar för förvaring samt följdändringar i arkivlagen (1990:782) och i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Förslaget till ny lag syftar till att förbättra allmänhetens möjligheter till insyn och tillgång till allmänna handlingar när verksamheter som tidigare bedrivits av stat och kommun tas över av enskilda organ. Bland annat ska det, innan beslut om att överlämnande ska fattas, klargöras att informationen i handlingarna inte kan överföras på något annat sätt. En ansökan ska göras innan beslut om överlämnande eller förvaring kan fattas och det ska vidare upprättas en arkivbeskrivning och en arkivförteckning för de handlingar som ska överlämnas. Riksarkivet, i egenskap av statlig arkivmyndighet, ska få utökade möjligheter till tillsyn och ett rapporteringskrav åläggs de enskilda organ som förvarar allmänna handlingar. Tillsynsverksamheten ska vara avgiftsfinansierad.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Administrativa kostnader

I och med den nya lagen och den nya förordningen kommer enskilda organ, däribland företag, att få ökade administrativa kostnader. Kostnaderna är främst en följd av det nya rapporteringskravet som innebär att det enskilda organet årligen ska rapportera in till Riksarkivet sin planering och kontroll av förvaringen av allmänna handlingar. Den ökade tillsynen kan genom inspektioner också leda till ökade administrativa kostnader.

Det framgår inte av remissen vilka företag som berörs av förslaget. Till förordning (1994:1495) om överlämnande av allmänna handlingar till andra organ än myndigheter för förvaring finns en bilaga över enskilda organ som tagit emot allmänna handlingar för förvaring med stöd av överlämnandelagen. I bilagan listas 111 enskilda organ men hur många av dessa som är företag framgår inte av remissen. Det anges också i remissen att listan inte är uppdaterad vilket medför att det inte längre på ett korrekt sätt går att utläsa vilka organ som förvarar allmänna handlingar. Listan kommer att revideras enligt remissen och det är då sannolikt att antalet organ i listan kommer att minska. Detta enligt remissen p.g.a. att en del organ kommer att vilja lämna tillbaka handlingar som de förvarar och en del troligtvis redan lämnat tillbaka handlingar men som aldrig tagits bort från listan. Det framgår av remissen att så som listan ser ut idag finns där allt från organ som utgörs av mindre advokatbyråer till storföretag så som SJ AB, Vattenfall AB och Vasakronan AB. Av remissen framgår det endast att organen som förvarar allmänna handlingar kommer att se en tillkommande administration men att det inte bedöms innebära någon större belastning för enskilda organ. En anledning bakom det anges vara att det är främst inför och i början av en förvaring som de administrativa momenten innebär merarbete. Rapporteringsskyldigheten kan därefter i princip endast röra uppgifter om förändringar i förvaringen. Det görs i remissen inte några försök till att beräkna de tillkommande kostnaderna.

Regelrådet har viss förståelse för att det är svårt att uppskatta närmare antalet berörda företag men anser ändå att försök att beräkna de ökade administrativa kostnaderna hade kunnat göras. I fall då det inte går att bestämma population kan beräkningar för exempelföretag göras för att i alla fall i någon mån beskriva de ekonomiska konsekvenserna för berörda företag. Regelrådet finner det anmärkningsvärt att det saknas en närmare beskrivning som visar att de ökade administrativa kostnaderna inte kommer att innebära någon större belastning för företagen. Det ges heller inte någon tillfredsställande motivering till varför en sådan beskrivning inte låtit sig göras. Regelrådet finner mot denna bakgrund att de administrativa kostnaderna till följd av förslaget är ofullständigt beskrivna. Därför avstyrks förslaget.

Konsekvensutredningen

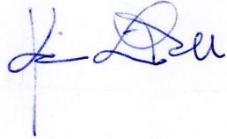
Det framgår på ett tydligt sätt av konsekvensutredningen vad som är problemet med dagens reglering och vad regelgivaren ämnar att uppnå. Det förs också resonemang kring alternativa sätt att lösa problemet på vilket Regelrådet ser som positivt. Som redan angetts i avsnittet ovan ges ingen klar bild av vilka de berörda företagen är eller hur de administrativa kostnaderna förändras. Vad gäller de ökade finansiella kostnaderna i form av nya avgifter anges att de består av två delar, en som rör kontroll av organens rapportering och uppdatering av register och en som rör inspektioner. Den förra förväntas inte uppgå till mer än 1000 kr per år. Avgiften för inspektion är högre och avgörs av inspektionens omfattning. Kortare inspektioner uppskattas kosta mellan 3000–5000 kr och mer omfattande inspektioner mellan 10 000–20 000 kr. Dessa kostnader ska dock fördelas på fem år i och med att det är den normala frekvensen för inspektioner enligt konsekvensutredningen. I fråga om förslagets

eventuella påverkan på konkurrensen eller om särskilda hänsyn tagits till små företag vid reglernas utformning saknas helt en redogörelse härom i konsekvensutredningen.

Sammantaget finner Regelrådet att konsekvensutredningen inte uppfyller 6 och 7 §§ förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 3 december 2014.

I beslutet deltog Karin Lindell, ordförande, Lennart Palm, Leif Melin och Eleonor Kristoffersson. Ärendet föredrogs av kommittésekreteraren Gustaf Molander.

Karin Lindell
Ordförande

Gustaf Molander
Föredragande